

IZHAJA VSAKO SOBOTO
Uredništvo in uprava Ljubljana,
Dalmatinova ulica 11. —
Poštai predal št. 115. — Naroč-
nina na mesec 4 Din, četrt leta
13 Din, pol leta 24 in na leto
48 Din. — Za inozemstvo na
mesec 8 Din.

EDINOST

GLASILO JUGOSLOVANSKE NARODNE STRANKE

Leto I.

V Ljubljani, dne 27. oktobra 1934

Štev. 35.

Med belim marmorjem Oplenca . . .

Danes, ko je poteklo že nad štirinajst dni po črnem, mrtvaškem marsejskem torku, objema naše duše in globoko razboljena jugoslovanska srca še vedno plah občutek, zavrt v nekak lahen dih sanjskega upanja: Saj ni res, da našega Najboljšega, našega Vzvišenega Uedinitelja ni več med nami...

Srca nočejo, ne morejo verjeti strašni, prebriski resnici! Toda žalni mrak in težka črnina, ki ovijata in pregrinjata užaloščeno, plakajočo domovino, drobita te medle, podzvestne upe in trda, neizprosna resnica vedno znova odpira nezaceljive srčne rane vseh, ki jih pred svetom diči ponosno ime: Jugoslovan.

Našega Velikega Kralja Aleksandra I. Uedinitelja ni več!

Mar ni bilo dovolj trpljenja? Mar še ne bo konca kalvarijskih muk? Mar še ni dovolj bridkosti, ki nam jo je zla Usoda prinašala skozi veke in razdobja in s katero je morala Jugoslavija tako drago odkupovati svojo svobodo? Mar so res še potrebne nove preizkušnje? Mar je res še morala pasti poleg nešteti in neprecenljivih žrtev tudi še ta, največja in najbolečnejša?

Tako smo se vpraševali vsevpred, ko je vso Jugoslavijo kruto zadela in strla ves narod ona prva najčrnejša in najstrašnejša vest: Kralja Aleksandra je v Marseillu ubila krogla zločinske roke propalega človeškega izrodka! Ta gnusni zločin je končal dvojne velikih življenj, ta zločin je ugrabil Jugoslovanom najdra-

gocenejšega moža. Zločinski atentator, ki je stal v službi onih, katerim je uedinjena, močna in složna Jugoslavija trn v peti, je storil svoje ogabno, nečloveško dejanje v peklenski nameri, da zadene, streljajoč v kraljevsko srce, tudi srce vse Jugoslavije in tako ugasne njeno življenje.

Toda prevaril se je satanski sin, prevarili so se tudi oni satanski inicijatorji zločina, prevarili so se vsi naši krvni sovražniki!

Res smo zajokali in pod pezo nepopisne bolesti za hip klonili k tlom; zajokala pa je z nami vred tudi vsa Francija, vsi slovanski narodi, vsi prijatelji in ves civilizirani, kulturni svet.

Takoj nato pa smo vstali, posvečeni s krvjo naše največje, najdragocenejše žrtve, močnejši, kakor smo bili kdaj prej. Zadnje besede Velikega Kralja, ki je padel za veliko idejo, besede: »ČUVAJTE JUGOSLAVIJO!«, smo sprejeli vsi Jugoslovani kot največjo svetinjo, kot najsvetejšo oporoko, ki jo bomo tudi izpolnili! In Jugoslavija bo živela večno, velika in močna!

V svojih tihih mislih gledamo neprestano Njegovo svetlo podobo, podobo Kralja-Vojaka, Viteza, Vojskovodje, Zmagovalca, Državnika in Uedinitelja. Gledamo podobo Vlada, ki je bil sinteza vsega narodnega hotenja, hrepenenja in ljubezni, Vlada, s katerim je narod in ki je z narodom čutil vse radosti in vse bolesti. Gledamo podobo Vlada, v katerem je bil najdiv-

nejše posebljen Genij našega naroda, v katerem so bile osredotočene največje vrline razuma in srca. Pred našimi očmi stoji podoba Vlada, največjega Jugoslovana, čigar osebnost je bila najsijajnejša inkarnacija jugoslovanske ideje, našega edinstva. Neprežaljeni Kralj Aleksander I. Uedinitelj je bil posebljen in najsvetlejši simbol naše Jugoslavije, najsijajnejša zvezda Kraljevskega Doma Karadjordjevičev!

In zato daje danes tudi ves kulturni svet z najglobljo piete to svoje najiskrenejše priznanje Velikemu Duhu, enemu največ-

jih sedanjega časa, našemu blagopokojnemu Viteškemu Kralju Uedinitelju!

Potrti v tugi in očiščeni v solzah za Očetom Jugoslavije prisegamo, da smo in ostanemo Srbi, Hrvati in Slovenci najzvestejši bratje, Jugoslavija pa naša edinstvena mati! Živeti hočemo le kot pravi bratje istega duha in iste krvi v objemu svoje dobre matere Jugoslavije!

Slava Očetu Jugoslavije, mučeniku Viteškemu Kralju Aleksandru I. Uedinitelju!

Živel Kralj Peter II. Karadjordjevič!

Kralj Aleksander — naš učenik in vzor

Legel je k večnemu počitku, Njegovo trdno, izmučeno telo počiva med slavnimi predniki med belimi, marmornatimi zidovi na Oplenju. Njegov duh pa živi nesmrten med nami, žalujočimi otroki, ki nam je bil še tako zelo, zelo potreben...

Naš Učenik, naš Voditelj, naš Zaščitnik...

Večno žive lebde pred nami Njegove neštete besede ljubezni, tolažbe, poguma in življenjske šole. Od veselega oznanenja svobode, uedinjenja in bratstva pa ves čas vzpodbujanja k delu in ustvarjanju, preko trenutnih sene in zablod k novemu prerobenju, vedno le kvišku, k dobroti in napredku Jugoslavije in vsega njenega naroda.

Nepozabne, trajne ostanejo

njegove mogočne besede v šestojanuarskem manifestu, ko je položil temelje novega jugoslovanskega sožitja in razvoja. Razumeli smo jih pravilno, mnogi jih šele bodo, ko jim bodo srca dovolj očiščena in zbrana za dojem tako vzvišenih nauk in resnic.

In kdo bi tudi mogel pozabljati Njegove iskrene, najtišje želje, ko je govoril:

»Jugoslavija bo vredna slavnih zmag, če bo svoja pokolenja vzgojila na večnih vzgledih naših narodnih mučnikov in junakov!«

»Skozi vsa mučna razdobja zgodovine je bila in ostala naša podeželska vas buden čuvar narodnih pridobitev in vir moči v vseh lepih izrazih narodnega genija. Delati v cilju kulturnega in gospodarskega napredka naše vasi, ob strogem varovanju njene narodnostega značaja pomeni zadoščati dolžnostim sedanjosti in potrebam našega zdravega in uspešnega razvoja v bodočnosti!«

»Preroki in predniki Jugoslavije, njeni mučeniki in junaki so večna slava in živa moralna sila velike jugoslovanske misli. Z njimi je nacionalna ideja svobode, ljubezni in edinstva postala dejstvo in stvarnost, z njimi kot vzorom bo ona tudi naša slavna bodočnost!«

Ob sleherni priložnosti je dihal iz Njegovih ust, globoko iz Njegovega srca resna, očetovska skrb za nas, Njegove drage otroke, ki smo mu bili vsi enako ljubi...

Odkar je pokojni kralj Aleksander dne 6. januarja leta 1929 s Svojo državniško modrostjo presekala gordijski voz našega notranjega nemirnega političnega življenja, je posvečal vse svoje delo našemu preprostemu kmečkemu narodu, našemu kmetu. Prevzemši krmilo državne ladje v Svoje roke in oznanivši vsemu svetu, da med Njim in Njegovim narodom ne sme biti posrednikov, je vstopil s še močnejšo ljubeznijo med Svoj narod, da ga dviga, hrabri in pripravlja k popolnejšemu uedinjenju in k medsebojni bratski složnosti. Njegova potovanja, na katera je odhajal v zadnjih nekaj letih Svojega plodovitega in

mučeniškega življenja, so prinesla narodu trdno vero in mirno zavest, da bo naša mlada in bogata država zavzela na Balkanu in v svetu odlično mesto, da bo naš narod trajno živel v miru in zadovoljstvu na svojih svobodnih tleh. Njegova potovanja skozi Hrvatsko, Slavonijo, Slovenijo, Dalmacijo, Črno goro in Juž. Srbijo so bila pravi triumf narodne misli in dokaz neomajne vere ter zaupanja v svojega velikega Narodnega Voditelja.

Povsod, kjer se je začutilo pomankanje, kjer sta klicali potreba in beda, je On takoj iztegnil Svojo roko-pomočnico. Mladina mu je bila vedno najbolj pri srcu. Zidal ji je razne domove, ki krasi mnoga naša mesta, da se največje upanje in nada naroda v njih vzgaja in pripravlja na nove poklice, na poklice dolžnosti in službe svoji domovini in svojem narodu. Podpiral in ustvarjal je nove humanitarne ustanove, zdravstvene zavode in bolnišnice, ustanavljal in snoval je razne zadruge, ki jim je posvečal vso svojo pozornost. Pokojni kralj Aleksander je bil velik pobornik združbene misli, to je one misli, v kateri naj bi se gospodarsko preporodil naš tlačeni kmečki narod. Z ubogimi je delil vso njihovo bol in razdal jim je obilne, kraljevske darove ter podpore.

Kot Vlada zelo široke kulture, kar se danes po vsem kulturnem svetu še prav posebno poudarja, je kralj Aleksander vneto podpiral kulturne ustanove in kulturna stremjenja v našem narodu z vso Svojo znano skrbnostjo, pridnostjo in ljubeznijo. Obnavljanje cerkev in samostanov, ureditev kraljevske grobnice na Oplenju, postavitev spomenika Neznaniemu junaku na Avali, zbiranje stariskih znamenitosti in tolkera druga Njegova znana in neznana dela nam govorijo o Njegovi vsestranski skrbnosti prav na vseh področjih človeškega udejstvovanja. Za vse se je zanimal, za vse je vedel in vse je vedel in vse je očetovsko podpiral ter vodil k napredku.

Na zakonodajnem področju je ustvaril pokojni Kralj v zadnjih nekaj letih prave čudeže: izenačil je skoraj vse zakone, ki so bili dotlej zelo različni in izdelani po najrazličnejših vzorcih in potrebah preteklih, preživelih se dob. Kot apostol miru v zunanji politiki je pokojni kralj začrtal točne linije, v katerih naj se izvaja; edini cilj te politike napram zunanjemu svetu pa je bila zagotovitev miru jugoslovanskega naroda v jugoslovanski državi. V uresničenje tega glavnega cilja v zunanji politiki je Veliki Pokojnik vložil vse sile in zmožnosti svojega razuma. Najprej se je lotil utrditve in okrepitve že obstoječih prijateljskih in zavezniških odnošajev, gradeč obenem solidne temelje sporazumov tudi z ostalimi narodi. V tem pogledu se je pokojni kralj pokazal rutiniranega diplomata velikega sloga. V prvi vrsti je bila obnovljena in

Naš kongres preložen

Radi globoke žalosti za blagopokojnim kraljem Aleksandrom I. Uediniteljem in na podlagi tozadevnega odloka ministrskega sveta je naš prvi državni kongres, določen za nedeljo, 28. oktobra t. l.

preložen na dan 25. novembra 1934.

Vsi prijavljenci naj se drže vseh dosedanjih navodil, ki ostanejo veljavna tudi za novi termin kongresa.

Vplačani zneski za voznino bodo ostali pripravljeni za vsakogar za prihodnji mesec. Vsi, ki denarja za voznino od Zagreba do Beograda in obratno v znesku po 120 Din za vsakega udeleženca še niste nakazali, storite to čimprej, da ne bo ovir in da bomo vsi pripravljeni. Sprejemajo se še novi priglasenci.

Ostanite trdni, disciplinirani in zvesti svojemu delu in namenu! S tem nam bo zmaga zagotovljena!

Naprej, borbaši!

Akcijski odbor

**Jugoslovanske narodne stranke
za Slovenijo v Ljubljani**

utrjena že izza krvavih dni svetovne vojne obstoječa zveza s Francijo, ki pa je bila preobrazena s potrebami in razmerami v povojni dobi. Dalje je bila zgrajena mala antanta, ki je postala kot tesno sklopljenje treh držav zelo vpliven političen činitelj v Evropi. Skupni zunanje-politični pogledi na razna vprašanja sodobnega svetovnega življenja, kakor tudi na mnoga medsebojna vprašanja in interese, ki so se strinjali in vezali ter stalno utrjevanje zvez Jugoslavije s Češkoslovaško in Romunijo, vse to je dajalo mali antanti značaj in pomen velesile, v katere sestavo zavzema prav po zaslugi pokojnega Kralja Aleksandra Jugoslavija eno izmed najvidnejših vlog.

V stalnem in neutrudnem stremljenju pa, da utrdi mednarodni položaj svoje države, je težil pokojni Kralj za tem, da se najprej razčistijo in konsolidirajo mednarodni odnosi na samem Balkanskem polotoku. Neutrudno delo v tej smeri je rodilo balkanski sporazum, ki je odstranil mnoga težka in viseča vprašanja med balkanskimi državami. Ta sporazum na Balkanu je dobil vidnega izraza v znamenju »Balkanskega pakta«, katerega so podpisale Jugoslavija, Grčija, Romunija in Turčija.

Po teh velikih uspehih, ki so bili največ doseženi po zaslugi pokojnega Kralja in z njegovimi osebnimi naporji, je bilo treba rešiti za Jugoslavijo eno najpomembnejših, najtežjih vprašanj, to je ureditve odnošajev med Jugoslavijo in Bolgarsko. In prav v tem pogledu je imela državniška modrost pokojnega Vladarja najuspešnejši uspeh. Izrecno v Njegovo vzpodbudo in zavzemanjem je bilo doseženo zblizanje med Jugoslavlani in Bolgari. To je bilo obenem tudi krona Njegovih prizadevanj in srečna rešitev tega najtežjega zunanje-političnega problema je največje delo blagopokojnega kralja, čemur se divi vsa Evropa. In vsega tega se je loteval blagopokojni Kralj z edinim velikim, svetlim ciljem, da Svojemu narodu zagotovi mir in uspešen razvoj.

S tem ciljem, kakor tudi z namenom, da podpre težnje po uditvi čim trajnejšega miru na svetu vohče, se je podal blagopokojni Viteški Kralj Aleksander I. Ureditelj tudi na svoje zadnje, usodno potovanje v zavezniško Francijo, kjer je pod krvavo roko navadnega zločinca in plačanca ugasnilo Njegovo mučeniško življenje, katero je torej položil na oltar velikih idealov Svojega naroda in človeštva.

pogrebni spreved skozi sredino Beograda na železniško postajo. Med zvonjenjem vseh beograjskih zvonov se je pomaknil spreved izpred Saborne cerkve. Na čelu so nosili gojenci vojne akademije križ, za njim pa se je razvrstilo vojaštvo z godbami, kraljeva garda, zastave vseh jugoslovanskih polkov, odposlanstva vseh polkov in edinic, mornarica, množevne vojaške delegacije zavezniških in prijateljskih držav, Francije, Anglije, Rumunije, Češkoslovaške, Turčije in Grčije. Za njimi je sledil nov oddelek naše vojske, nato pa bivši francoski in naši bojovniki s solunskih fronte, odlikovanci s Karadjordjevo zvezdo, dalje rezervni častniki, bojovniki in invalidi, Sokoli, 15 velikih avtomobilov z venci, nato venci tujih kraljev in državnih poglavarjev in več sto duhovnikov vseh veroizpovedi.

Šele za temi in za pevkimi društvi so nosili najvišji vojaški dostojanstveniki vladarske insignije: kraljevsko krono, kraljevsko žezlo, kraljevsko jabolko, kraljevski prapor in kraljevo sabljo. Sledila je lafeta s kraljevo krsto, obdana od častne straže generalov, vpreženi pa so bili v njo namesto konj kraljevi gardisti. Za krsto so stopali globoko potrti Nj. Vel. kralj Peter II., Nj. Vel. kraljica Marija in njena mati, Nj. Vel. romunska kraljica, dalje kneza Nj. Vis. Arsen in Nj. Vis. Pavle, knežinja Olga, nadvojvodinja Ileana, rumunski kralj Karol, predsednik Francije Lebrun, angleški princ Jurij, bolgarski knez Ciril, angleški vojvoda Kentski, italijanski vojvoda Spoletski, češkoslovaški ministrski predsednik Malypetr, pruski ministrski predsednik general Göring, francoski maršal Petain, angleški admiral Fischer, grški zunanji minister Maksimos, rumunski Titulescu, češkoslovaški dr. Beneš, bolgarski Batolov, turški Tevfik Ruždi bej, francoski Paul Boncour itd. Še za stoterimi drugimi inozemskimi odličniki so se razvrstili naši ministri, senat, narodna skupščina, bivši ministri in parlamentarci dr. Korošec, Aca Stanojević, Ljuba Davidović, dr. Spaho in drugi, nato zastopstva vseh jugoslovanskih in večjih tujih mest, tisočglave občinske deputacije, zastopstva društev, oblasti, ustanov itd.

Povsod, kjer se je pomikal kraljevi žalni spreved, je narod kljub dežju in blatu klečal na mokrih tleh in slišati ni bilo drugega, kakor en sam ogromen val splošnega joka, ki se ni dal niti z največjo silo zadrževati. Ti prizori so bili res nepopisni in srce trgajoči. Pogrebni spreved je spremljalo okrog 110 naših in zavezniških letal, ki so metala cvetje in vence na krsto Velikega Kralja.

Na kolodvoru je bilo ob neizmernem joku in žalovanju zadnje slovo mrtvega Vladarja od njegove prestolnice, nato pa je bila krsta prenešana v vagon in je bila v spremstvu več dvornih ter posebnih vlakov za vedno odpeljana iz svobodnega, jugoslovanskega Beograda. Pred odhodom vlaka je defilirala pred krsto svojega pokojnega najvišjega poveljnika tudi vojska.

Pri položitvi krste v kraljevo grobnico na Oplencu so bili navzoči člani Kraljevskega doma, predstavniki tujih držav, vlade, skupščine in senata, duhovščina, stari kraljevi soborci in tisočglavi domači narod. Med zvonjenjem zvonov, brnenjem 110 letal, grmenjem topov in molitvijo svečenštva so stari kraljevi soborci položili svojega pokojne-

ga tovariša in vojskovodjo v grobnico poleg Njegovega blagopokojnega Očeta kralja Petra I. Velikega Osvoboditelja in poleg slavnega pradede Vožda Karadjordja.

Razkritje zločinskih atentatorjev

Francoska policija je ob naklonjenem sodelovanju ostalih tujih varnostnih oblasti kmalu po gnusnem atentatu v Marseillu prišla na sled zarotniški atentatorski organizaciji, ki je imela svoja delovna središča na zloglasni Janka-pusti na Madžarskem (oddaljeni 7 km od jugoslovanske meje pri Kotoribi), v Berlinu in pa predvsem v večjih mestih zgoraj Italije. Francoska policija je srečno prijela nekaj atentatorjev oziroma njihovih sozarotnikov, ki so pri ločenem zasliševanju nekaj časa vztrajali pri svojih izmišljenih imenih, nato pa pod težo dokazov priznali svoja prava imena in vse one, ki so jih poslali na izvršitev ogabnega zločina. Duševna očeta in prava inicijatorja zločina in vse teroristične akcije sta zloglasni dr. Pavelić in jurist Evgen Kvaternik ob sodelovanju Gustava Perčeca in cele vrste naših političnih emigrantov. Za njimi vsemi pa stoje z denarno in moralno pomočjo vsi oni, ki so že nešteto krat pokazali svoje intenzivno prizadevanje za razbitjem Jugoslavije in njenim razkosanjem v svojo korist.

Cela vrsta članov te teroristične bande je bila prijeta tudi v Belgiji. Iz vseh izpovedi pred policijskimi organi jasno sledi, da je bil marsejski atentat izvr-

Tako je našel svoj zemski mir največji Sin Jugoslavije, blagopokojni in neprežaljeni Nj. Vel. kralj Aleksander I., Viteški Ureditelj. Večna mu slava!

šen po izrecnem nalogu in povelju dr. Pavelića in Kvaternika, ki sta pri pripravi v Marseillu tudi osebno sodelovala. Še pravčasno pa se jima je posrečilo vrniti se nazaj v Italijo, kjer sta bila sedaj na zahtevo francoskih oblasti aretirana in zaslišana. Oba cinično tajita vsako krivdo in odklanjata vsako udeležbo pri arotniški akciji, čeprav je ista že več, kakor dokazana. Zdi se, da ju bodo italijanske oblasti iz razumljivih razlogov ščitile in da ju ne bodo izročile Franciji, ki to odločno zahteva. Usodne posledice tega italijanskega postopanja so razumljive in prav resno grozeče.

Nasprotno so pa varnostne oblasti v drugih državah izredno uslužne in naklonjene, izvzemši le madžarsko policijo, ki se v zavesti velike moralne odgovornosti za vsa zločinska dejanja teroristov, ki so se pripravljali na atentat in ostale zločine pretežno na madžarskem ozemlju, izgovarja z otipljivimi izmikavanji in otroško-naivnimi izgovori.

Pričakovati pa je, da bo ves kulturni in civilizirani svet, ki najostreje obsoja ogabni marsejski zločin in njegove krivce, spregovoril svojo krepko besedo in zahteval tako zadoščenje, ki je edino umestno.

Delo naših narodnih poslancev:

V borbi za narodne pravice

Od 12. novembra dalje so imeli v narodni skupščini 107 govorov in so vložili 153 velepomembnih interpelacij Nadaljevanje in konec.

Jugoslovanska narodna stranka je ves čas vodila borbo proti korupciji, vendar vladna Jugoslovanska nacionalna stranka ni hotela sprejeti njenih predlogov za sestavo parlamentarnih preiskovalnih komisij niti ni hotela izdati zakona proti korupciji, ki ga zahteva ves narod. Zakaj tega zakona ne izdati vladna Jugoslovanska nacionalna stranka, ki ima v parlamentu 285 narodnih poslancev in zakaj je zavrgla vse predloge opozicijske Narodne stranke o izvolitvi parlamentarnih preiskovalnih komisij — jasno vidi vsak državljani Jugoslavije in bo zato narod tudi znal pravilno postopati, ko bo prišel čas za to.

Jugoslovanska narodna stranka se je preko svojih narodnih poslancev tudi vneto borila za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvi zakona o volitvah narodnih poslancev ter je z živimi primeri dokazala, kako slabo volilno računico predstavlja današnji volilni zakon. Narodna stranka je zahtevala in še vedno zahteva pri volitvah tajno glasovanje in možnost, da si vse obstoječe stranke postavljajo svobodno svoje kandidate, kar pa je vladna stranka onemogočila s svojo odredbo o javnem glasovanju. Pri sprejemanju zakonov o podeželskih in mestnih občinah je zastopala Narodna stranka sodobno napredno stališče v korist dobre ureditve občin, vendar je vladna stranka vse te dobre namere in predloge trmoglavno odklanjala, ker si je hotela že v samih zakonih zagotoviti ve-

čino v občinskih zastopih. Zato je pri mestnih občinah osvojila princip, da tretjino občinskih odbornikov imenuje ban oziroma notranje ministrstvo. Tudi pri vseh teh volitvah je vladna stranka odredila javno glasovanje, ker se boji narodne ljubezni, če bi bil sprejet predlog Narodne stranke o tajnem glasovanju.

Tudi pri sprejemanju zakona o zborovanjih, društvih in dogovorih so bili odklonjeni dobri predlogi Narodne stranke in je ostala vladna stranka zvesta svojemu konservativnemu in reakcionarnemu stališču. V teh razpravah so sodelovali zelo živo in pripravljeno vsi člani našega poslanskega kluba, enako so se postavili tudi v letošnji in lanski proračunski debati. Kakor člani finančnega odbora, tako tudi kot člani poslanskega kluba Narodne stranke so naši poslanci iznašli ostro kritiko in stvarne predloge, s katerimi so vplivali na znižanje fiskalnih bremen in na vsestransko varčevanje, združeno z reorganizacijo uprave.

Enako zasledujemo najvnetejšo borbo v korist naroda in države pri sprejemanju zakona o spremembah in dopolnitvi zakona o neposrednih davkih, kjer se je naš poslanski klub protivil vsem novim obremenitvam naroda, ker so previsoke in ne odgovarjajo sedanjim težkim gospodarskim razmeram, ki jasno diktirajo vsestransko olajšanje fiskalnih bremen in ustvarjanje pogojev za ozdravljenje narodnega gospodarstva ob izvedbi splošne razdolžitve kmetov, de-

Junak se ni umaknil zlim slutnjam...

Beograjska »Pravda« je objavila pred nekaj dnevi članek londonskega lista »Daily Herald« izpod peresa njegovega pariškega dopisnika. Ta dopisnik trdi, da se je razgovarjal po strašnem marsejskem atentatu z neko zelo ugledno jugoslovansko osebnostjo, ki mu je pripovedovala, da je pokojni kralj Aleksander že nekaj dni pred svojim odhodom v Marseille točno slutil svojo tragedijo. Angleški list piše:

»Omenjena ugledna osebnost trdi, da je prisostvovala razgovoru med kraljem Aleksandrom in knezom Pavlom pred odhodom v Francijo. Kralj je ob tej priložnosti naprosil kneza Pavla, da ostane vse do Njegovega povratka v Beograd v prestolici, ker se ne ve, kaj se utegne zgoditi v tem času. Navzočnost kneza Pav-

la da je nenavadno potrebna v Beogradu.

»Grem,« je rekel blagopokojni kralj Aleksander, »toda vem, da se ne bom več vrnil v Beograd!«

Knez Pavle je poskušal prepričati Nj. Vel. kralja o nasprotjem, trdeč da so to samo neutemeljene slutnje, toda Nj. Vel. kralj je odločno rekel:

»Že večkrat so me oni poskušali zadeti. Bojim se, da se jim bo to tokrat posrečilo!«

Kraljeva okolica je tedaj nagovarjala Nj. Vel. kralja, da bi opustil svoje potovanje, toda on je z odločnim glasom odgovoril, da od Svojega potovanja noče in ne more odstopiti, pa naj bi se zgodilo karkoli že.

»Zla slutnja kraljeva, — zaključuje list svoj članek — se je izpolnila.«

Mrtvi Vladar se poslavlja od naroda...

Po triumfalnem povratku mrtvega Ureditelja Jugoslavije preko Dalmacije, Like, Hrvatske in Slavonije v prestolni Beograd je bilo kraljevo truplo položeno na mrtvaški oder v veliki sprejemni dvorani v starem dvoru. Stotisoči so prihajali z vlaki, vozovi, lajdami in peš iz vseh krajev Jugoslavije in iz tujine, da se poslednjič poklonijo svojemu največjemu kralju Ureditelju in da se s solzami poslovo od Njega, ki je položil brez strahu in v večni službi Svojega naroda svoje mladost, pa tolikega trpljenja in bridkih izkušenj preporno življenje na žrtvenik mirne, lepše bodočnosti Svojega naroda in svobodne Jugoslavije. Vsi ti stotisoči so noč in dan, brez ozira na čas, jed, počitek in vreme ure i ure dolgo v mrki, na videz kar topi žalosti postajali in se komaj vidno pomikali mimo visokega katafalka s truplom Onega, ki ni enakega ne v Jugoslaviji in ne na vsem širnem svetu...

Mnogi so bili tako srečni, da so se mogli s tresočimi ustnimi in drgetajočimi prsti dotakniti hladne krste svojega Ureditelja. Desettisoči pa so zastokali v roči na četrtek, ko so se morala zapreti pred njimi vrata dvora in

je bila krsta s pokojnim kraljem prepeljana iz starega dvora v Saborno cerkev, katere notranjost je bila povsem v črni.

V četrtek zjutraj je že ob pol 5. uri vojaštvo zavzelo svoja mesta in postavilo po vseh beograjskih cestah in ulicah, po katerih je bil določen pogrebni spreved, častni špalir. Za vojaki pa je napolnilo trotoarje in ceste globoko žalujoče občinstvo in deset in desettisočeri udeleženci ter odposlanstva iz vseh krajev Jugoslavije in iz tujine. Računa se, da je bilo v žalnem sprevedu in v špalirju nad pol milijona ljudi. Enakega pogreba, zlasti kar se tiče iskrene, nezadržane žalosti vsega naroda, ni še imel noben vladar.

Točno ob 8. uri so se pričele v katedrali pogrebne svečanosti in žalni obredi, ki jih je opravil ob množestevilni asistenci škofov in višjih duhovnikov ter v navzočnosti visokih predstavnikov vseh ostalih veroizpovedi srbski pravoslavni patrijarh Varnava. Po končanem obredu je imel patrijarh ob krsti dolg, globoko občuten in pretresljiv poslovljni govor, nato pa so položili krsto z blagopokojnim kraljem na topovsko lafeto in se je razvil mogočen

Naš kongres bo dne 25. novembra 1934.

Udeležite se ga vsi!

lavcev, obrtnikov in ostalih slojev našega malega človeka. Ob enem pa bi se morali zagotoviti novi krediti, potrebni za obnovo narodnega gospodarstva. Prav z ozirom na to so naši poslanci vložili na pristojne činitele veliko število resnih, stvarnih interpelacij, v katerih so zahtevali, da se v doseg izboljšanja trgovinskih odnosov s tujino ukinejo vse zaščitne carine, ki narodu in državi niso potrebne, in se tako doseže znižanje cen industrijskega blaga, obenem pa olajša izvoz naših kmečkih pridelkov ter tako ustvari njihove višje cene.

Poslanski klub Narodne stranke je dvignil svoj glas s posebno interpelacijo tudi proti previsokim cenam monopolskih predmetov — soli, vžgalic, petroleja in tobaka — kakor tudi proti izrabljanju večine naroda s strani sladkornih tovarn, ki so postavile pri odkupu sladkorne repe najnižje, pri prodaji izgotovljenega sladkorja pa najvišje, naravnost nemogoče cene.

Neodjenljivo zahteva Narodna stranka znižanje zemljarine in pridobnine, nasprotno pa vztraja na zvišanju družbenega davka in na davčni reformi z izdajo novega zakona o neposrednih davkih, ki naj bi temeljil na načelu progresivne obdavčitve po premoženju in dohodkih. O teh vprašanjih smo vložili več važnih interpelacij, istotako pa tudi glede izdaje zakona proti kartelom.

Odločno zahtevamo strogo državno nadzorstvo nad bankami in tovarnami, da se tako prepreči popolno uničenje našega narodnega gospodarstva. V trenutku, ko imamo v naši državi nad 350 tisoč brezposelnih, gostimo na drugi strani v raznih podjetjih nad 100.000 tujih zasebnih nameščenecv in delavcev. Vse te tujce je treba obdavčiti tako, da se bo najmanj 50 odstotkov njihovega zaslužka stekalo v poseben fond za podpiranje naših brezposelnih delavcev in nameščenecv. Istočasno pa naj se izvede najstrožja revizija vseh tujih nameščenecv in delavcev, ki naj se pošljejo nazaj v njihove domovine in se tako napravi mesto domačinom. Temeljito naj se revidira vsa naša socialna zakonodaja, ker je položaj v vrstah delavstva in zasebnega nameščenstva, zlasti brezposelnega, res že neznosen. Borba za socialno pravičnost je temeljna linija Narodne stranke, kakor tudi borba proti korupciji, ki uničuje naše narodno in državno premoženje ter demoralizira ne le gotov del uprave, temveč tudi narodno življenje vobče.

Naglasiti je treba, da naši narodni poslanci na neštete svoje interpelacije in zakonske predloge na pristojna mesta kljub do ločbam ustave in zakonov niso prejeli nobenega odgovora. Narodna stranka je preko svojih narodnih poslancev zvesto in do bro zastopala narodne in državne interese, v narodni skupščini, vendar so se ji delale povsod in neprestano najtežje ovire, ker vladni Jugoslovanski nacionalni stranki, z njenimi 285 poslanci, vred pač ni bil resno mar dobrobit naroda. Zato je vladna stranka, tudi vedno, kljub vsem nujnim opozorilom naših narodnih poslancev sprejemala zakone in ukrepe, ki so v ostrem nasprotju z resničnimi narodnimi in državnimi potrebami in zahtevami. Da je vse to res, vidimo najbolj.

ši dokaz v tem, da dan za dnev prihajajo k pristojnim činiteljem iz vse države množično, ne deputacije posameznih slojev naroda in najodločnejše protestirajo proti ukrepom, izdanim od vladne stranke oziroma z njenim prizadevanjem proti narodnim in državnim interesom ter splošnemu blagostanju.

Vse delo naših narodnih poslancev oziroma naše opozicijske Jugoslovanske narodne stranke pa ni bilo nikdar niti najmanj demagoško, kar bi nekateri radi očitali. Sleherni naš ukrep oziroma korak nosi svetel žig borbe za svete narodne pravice, za blagor in dobrobit vseh Jugoslovancev in za ohranitev ter utrditev naše prelepe domovine Jugoslavije. Vsa naša borba je bila vedno poštena, odkrita in resna; zavedali smo se, da se borimo za izrabljanega, zapostavljanega našega malega človeka, čigar jedro tvori kmečki stan — steber države, ki šteje v Jugoslaviji 12 milijonov duš. Zato je jasno, da mora vsak pravi Jugoslovane računati s tem, kako se izogniti grožnji propasti prezadolženih kmetov, ki jih je treba razdolžiti v sorazmerju z današnjimi cenami kmečkih pridelkov. Na tej podlagi naj se tudi zniža zemljari na. Ista skrb velja tudi obrtnikom in vsem ostalim malim pridobitnikom. Revidirajo naj se vse koncesije, ki so bile podeljene tujcem v naši državi in pa vsa obdavčba teh tujih podjetij najmanj za 10 let nazaj. Nad njimi naj se izvrši naknadna pravilna obdavčitev in izterja vsa ta ogromna razlika.

Ker primanjkuje v vsej državi gotovine, čeprav bi moralo

biti v obtoku po poročilu Narodne banke okrog 4 milijarde 200 milijonov dinarjev bankovcev, vsled česar težko trpi vse narodno gospodarstvo, zahteva Narodna stranka, da se ves denar prežigosa ali zamenja, da se tako ugotovi, kje se sedaj zlonamerno skriva. Ves denar, ki lastnikom ni potreben in se spravlja na kupih, naj se s pomočjo posebnega zakona odvzame in naloži v državni denarni zavodih za izvedbo javnih del. Za tako dolžena sredstva naj se določi minimalna obrestna mera. Ta zakon bi moral obenem določati rok za zamenjavo tudi vseh onih bankovcev, ki se nahajajo v tujini, ker ima narod vso pravico da služi narodni denar potrebam narodnega gospodarstva v naši državi. Narodna banka pa naj izvaja povsem predružno kreditno politiko v pretežno korist kmečkega zadrugništva in v napredek našega kmetijstva, ker je doslej vodilo to politiko zgolj le v korist velebank, veleindustrij, veleposesnikov in velepodjetij.

Poslanski klub naše Jugoslovanske narodne stranke vodi borbo za ozdravljenje vseh gospodarskih razmer v naši državi in je razen živega ter vsestranskega dela v narodni skupščini prenesel svoj delokrog med narod, med katerim je imel v 16 mesecih nad 500 javnih shodov pod milim nebom po vseh krajih naše države. Narod je povsod v množicah sprejel to borbo, se nam spontano in navdušen pridružil in zato gledamo danes s prepričanjem, odločnostjo in zavestjo svoje velike moči v uspeh narodne borbe!

Vnovič obnovljena vlada g. Uzunovića

Po ponovni izvolitvi dosedanjega skupščinskega in senatnega predsedstva je podala vlada v soboto opoldne demisijo, ki jo je kraljevsko namestništvo sprejelo. S sestavo nove vlade je bil zopet poverjen g. Nikola Uzunović, ki je predložil kraljevskemu namestništvu v ponedeljek dosedanj, le malenkostno spremenjeni kabinet.

Kraljevsko namestništvo je ukaz o imenovanju obnovljene vlade g. Uzunovića podpisalo in je nova vlada že prisegla ter prevzela svoje posle. Obnovljena vlada nudi v svoji sestavi naslednjo sliko:

Ministrsko predsedstvo: g. Nikola Uzunović; minister za vojsko in mornarico: armijski general in poveljnik kraljeve garde g. Peter Živković; ministra brez portfelja: gg. dr. Voja Marinković in dr. Milan Srškić; minister za kmetijstvo: g. dr. Dragutin Kojić; minister za prosveto: g. dr. Ilija Šumenković; minister za pravosodje: g. Boža Maksimović; minister za telesno vzgojo: g. dr. Grga Andjelinović; minister za trgovino in industrijo: g. Juraj Demetrović; minister za finance: g. dr. Milorad Djordjević; minister za javne gradnje: g. dr. Stjepan Srkulj; minister za zunanje zadeve: g. Bogoljub Jevtić; minister za notranje zadeve: g. Živojin Lazić; minister za socialno politiko: g. dr. Fran Novak; minister za gozdove in rudnike: g. dr. Milan Ulmanskij in minister za promet: g. inž. Ognjen Kuzmanović.

Kakor se razvidi, je iz bivše vlade izpadel samo vojni minister, armijski general g. Milan Milovanović, ki ga je zamenjal bivši predsednik vlade, general g. Peter Živković, poleg katerega sta prišla v obnovljeno vlado še bivša ministrska predsednika gg. dr. Voja Marinković in dr. Milan Srškić.

Beseda naših čevljarjev

Tisti zlati časi, ko so naši mojstri na svojih trinožnikih od ranega jutra do trde noči vlekli dreto in ob veselem požvižgavanju pribijali podplate, so že več let za nami. Čevljar je bil takrat precej upoštevan obrtnik in njegova delavnica je bila obenem tudi nekaj vaški parlament, v katerem ni zmanjkalo ne hudomušnih šal ne resnih novic. Dela je pa tudi bilo toliko, da je

imel čevljarški stan po ljudski prislovcici samega rogatega peklenskega v pomoč. In tako je naš čevljar brezskrbno nabijal, žvižgal in pel, saj je imela njegova družina dovolj kruha.

Srce pa zaboli v sedanjih hudih časih vsakogar, ki se zamisli in poglubi v ta, nekdanj tako veseli in cvetoči stan. Po delavnicah, nekdanj polnih življenja, veselja in petja, zeva danes le mr-

ka praznina. Čevljarje pomočnike in navihane vajence z marsikaterim mojstrom vred je pobrala v svoje brezmejne vrste mogočna armada brezposelnecv in obupancev. Cesta, to zadnje zatočišče vseh onih, ki jim danes v družbi ni več mesta pri delu in jelu, je potegnila nase tudi čevljarški stan. Le redki so ostali mojstri, ki še nekako vegetirajo; pa še med njimi jih je večina onih, ki zaskrbljeni in upognjenih ramen krpajo stare škarpete, navadno pa še te — »na puf«. Od časa do časa se izvije našemu mojstru iz prsi globok vzdih in pogled se mu zmrača, ko se mu zareži z onstran ceste ogromen lepak »dobrega očke« — Bate.

V ilustracijo današnjih razmer bi mogli navesti za te svoje trditve neštete dokaze. Kako pa bi izgledala danes resnična, po duši sestavljena davčna napoved takega propadajočega čevljarkega obrtnika? Približno takole: Obrat: prej čevljarija, danes beračija; čisti donos: ga je pobral dobri očke Bata; pomožno osebje: žena in pet lačnih, raztrganih in nepreskrbljenih otrok, ki so v pomoč le pri največkrat prazni skledi ter beračiji, itd. Taka napoved bi sicer izgledala kot hudomušna in pikra, v resnici pa mora vsak priznati, da je tako. Na eni strani stiska našega čevljarja za grlo in čez pas Batina zaščitena kokurencia, na drugi strani mu pa že rubežnik kot živemu mrliču usmiljeno zatiska oči.

Pa ne samo to. Tudi upniki ga naskakujejo vztrajno in neodjenljivo, tako da se jih že ne more več otepati, medtem se pa čevljarjevi dolžniki običajno skrivajo za »zaščito«. In vendar je vsakomur več kakor jasno, da bi bilo povsem na mestu in pravično, da bi se tudi naš marljivi čevljarški obrtnik (pa tudi vse druge obrtniške stroke, op. ur.) zakonito zaščitil, s čimer bi mu bil prihranjen izgon na cesto ali pod kap.

Poleg Batine konkurence pa se je v zadnjem času razvila še druga, »domača«, ki oddaja čev-

lje trgovcem v komisijsko prodajo. O kakovosti teh izdelkov imajo konzumenti najupravičenejšo besedo, ugotavljamo le, da se na tak način dela vsemu čevljarškemu stanu vsestranska škoda.

Posebno poglavje v današnji čevljarški krizi predstavljajo zgoraj navedena dejstva kot — sušmarstvo. Oni, ki kot vsevedeži rešujejo z visokega naše narodno gospodarstvo, naj bi nekoliko podrobneje preštudirali to zadevo. Morda bi kak njihov sklep izgledal vendarle nekoliko drugače?

Naravnost krivičen pa je sedanj način pri odmeri davkov, ko morajo čevljarji-obrtniki plačevati mnogo več, kakor pa konkurenčne tovarne, ki so vrhu vsega še v tujih rokah. Neizpodbiten dokaz temu je splošno nazadovanje in propadanje čevljarških obrtniških delavnic, na drugi strani pa silen razvoj in napredek tovarn čevljev, neprestane gradnje njihovih novih palač in novih tovarniških objektov. Letne bilance teh tovarniških tujih velepodjetij pa izkazujejo v poglavju čistega dobička očitno neverjetne, res hišne številke. Zdi se nam, da bi prav nič ne škodovalo, če bi davčna oblast te kapitaliste, ki neprestano povečujejo svoje obrate in nepremična premoženja, z davčnim vijakom nekoliko močnejše privila.

Edina rešitev za naš čevljarški stan bi trenutno še bila samopomoč z uvedbo čevljarških zadrug, ker bi se v skupni borbi še najlažje pretolkli skozi krizo in se tudi najlažje iznebili škodljivih tovarniških ter tej posestrimske »domače« konkurence. O tem pa prihodnjič. Smatramo pa za potrebno, da se na tem mestu javno zahvalimo našemu narodnemu poslancu g. dr. Milanu Metikošu, ki se je v imenu Jugoslovanske narodne stranke pred časom tako vneto zavzel za naše čevljarje v narodni skupščini. Zavedni slovenski čevljarji tega nismo prezrli in pozabili. Zato, tovariši, vsi v naše borbaške vrste! — B-i.

Iz našega pokreta

Zakaj sem član Narodne stranke

Če bi mi kdo zastavil to vprašanje, ne bi bil niti najmanj v zadregi in tudi ne bi povesil oči od sramu, temveč bi mu možato ter odkrito odvrnil tako-le: »Pristaš Jugoslovanske narodne stranke sem zato, ker je to po mojem prepričanju prav in ker je to tudi po množičnih dokazih ter živih primerih edina politična stranka, ki je v resnici narodna in jugoslovanska. V njenem delu in programu ni ničesar izumetničenega, laskajočega ali zahrbtnega, in zato ta stranka tudi ni pod nobenim denarnim ali drugačnim skritim vplivom. Njen namen je, da ustvari v ljubljani Jugoslaviji srečo in blagostanje vseh državljanov in da se ustali ta med narodom mir in enakopravnost. Zato pa ta stranka tudi ni nastala po želji kakega samozvanca ali kakega drugega podobnega nebodigatreba, temveč je vzniknila sama iz sebe, iz srede vsega naroda, iz najširših plasti našega delovnega ljudstva. Že z ozirom na njeno zdravo jedro nastanka vidim v njej najboljše

jamstvo za pravilno in vztrajno delo, obenem pa tudi za sijajen uspeh ter popolno končno zmago.

Naša opozicijska Narodna stranka, imenovana »borbaška«, je zastopnica in pobornica našega malega človeka in le njegovih interesov; je torej predstavnik vseh ponižanih, zapostavljenih, razočaranih, razžaljenih in lačnih... Smo stranka puntarskih kapitalistovskih tlačanov, ki hočemo z neizprosno doslednostjo in zagrizenostjo izvojevati si, da bo v bodoče naš rod na svoji zemlji v resnici svoj gospod. Smo nasprotniki slehernega fašizma, ker nam že po svojem slovanskem čuvstvomaniju ni do diktature, uniformiranja in terorja. Z ozirom na sedanje korupcijske čase smo pa vselej za uvedbo najtrše pesti nad ysemi korupcionisti in izkoriščevalci naroda in države. Zahtevamo v tem pogledu kar najbolj neusmiljeno in najnatlačnejšo kontrolo nad vsemi prizadežitmi, za vse kriyce pa tudi smrtno kazen. Nasprotno pa zahteva naša stranka, da se da in zagotovi slehernemu poštenemu in pridnemu Jugoslovanu

dovolj dela, kruha in poštenega plačila.

Že iz teh skromnih besed, dragi prijatelj, spoznaš, da smo stranka mladih, borbenih ljudi poštenih namenov in pogumnih src! Zato pa je tudi bodočnost naša! Vedi in pomni, da bo le iz nas vstala Jugoslavija silna, močna in velika, ki bo strla vse dosedanje gnile politične metode z njihovimi očeti in »boterčki« vred v — prah! Zato pa ne odlašaj več, temveč pristopi tudi ti! Naprej, borbaši! — L. S.

IZ KONJIŠKEGA OKRAJA.

Prosimo vas, da sprejmete v »Edinosti« tudi glas iz našega okraja, kjer trpi kmečko ljudstvo, ki je v pretežni večini med ostalimi sloji, zelo težko pod pritiskom neznosne more — krize. Kakor smo pa izpredvideli, je mnogo te krize v naši domovini ustvarjene umetno, ker imajo na tem svojo korist razni koristolovci, predvsem gospodje iz bivše JRKD oziroma sedanje Jugoslovanske nacionalne stranke. Toda naveličali smo se tihega trpljenja, ker smatramo, da naši poslanci niso bili izvoljeni samo zato, da vlečejo dnevnice, temveč predvsem zato, da pomagajo ljudstvu in zanj tudi res nekaj

koristnega store. Za obnovo našega gospodarstva pa smatramo kot edino poštene in delavne ljudi narodne poslance iz vrst opozicijske Jugoslovanske narodne stranke, ki so te svoje zmožnosti in vrline že nešteto dokazali v svoji dosledni, neizprosnosti v parlamentu in tudi izven njega za narodne pravice, potrebe in državljanske svoboščine. Bivša JRKD stranka nas je smatrala kmete le za nekako svojo molzno kravo in nas je tudi tako zelo izmolzla, da iz nas in naših žepov ni več ničesar dobiti. Ostali so nam le še rogovi, s katerimi pa bomo te gospode iz JRKD stranke že pri prvih volitvah tako pobodli, da bodo za vedno izginili iz našega javnega življenja in odleteli med staro šaro. Gotovi gospodje se ponajajo, koliko članov da ima njihova JRKD stranka. Toda ti njihovi člani so le na papirju, saj vidimo dan za dnem, da jih zapuščajo celo njihovi najboljši pristaši, ker jih obsojajo radi njihovih praznih obljub, katerih pač nikdar ne bodo zmogli izpolniti oziroma jih tudi nočejo. Vsi poštenjaki pa se bomo organizirali v resnično ljudski Jugoslovanski narodni stranki, v katero imamo polno zaupanje. Le naprej na delo za dobrobit naroda in države! F. S.

Gospodarstvo

Branajte travnike! Travniki se morajo ravno tako oskrbovati, kakor njive. Traviška zemlja mora biti godna, da zamorejo v njo pridirati voda, kisik in ogljikova kislina. Za to je najpripravnější brana, brez katere ni dobre traviške zemlje; brez brane ni zadostne in dobre kreme. Marsikdo se boji, da z branjem poškoduje itak bomo travniško rušo in iztrga krmne rastline. Pri brananju z neprijetno brano je to dejansko mogoče. In samo škoda je, da so prave traviške brane pri nas še tako malo znane. S to se iztrgajo le ničvredne rastline, mah in drugi plevel, da se ostale krmne rastline lahko lepo razvijajo, razširijo in razrastejo. Brana je sovražnica mahu in pospeševaljica rasti na travnikih in deteljicah. Le močvirni travniki se ne obdelujejo z brano, marveč z valjarjem. Kdaj naj se branajo travniki? Najbolj primeren čas za to je jesen, ko so travniška tla povsem suha. Dobro je, da se tudi na travniku za brano praši in kadi. Lahko se z uspehom brana tudi pomladi, ko so tla že osušena. A le prerado se pomladi zgodi, da radi dolgotrajnega mokrega vremena ni mogoče priti do brananja. Zato se priporoča jesensko brananje, nakar se travniki pognoje, kar je enako važno delo, kakor brananje samo. Dobro trave in detelje se v rasti pospešujejo z gnojenjem.

Pomladanska setev. Ko so tudi pozni jesenski pridelki pod streho, je dobro, da se preorjejo in puste v sirovih brazdah vse njive, namenjene za pomladansko setev. Pravi gospodar tega važnega dela ne bo zamudil. Ne preoran ne sme ostati čez zimo noben kosček zemlje. Z gladkih in trdih njiv odteka dragocena deževnica brez vse koristi, iz nepreoranih njiv izhlapi mnogo vode. Preorane njive pa napoji dež in se tako lahko nabere v zgornjih in spodnjih zemeljskih plasteh dovolj vlage za vroče in suhe dneve pomladi in poleti. Čez zimo nabrana voda se ob suši

dviga iz spodnjih plasti in napaja žejne korenine ter jim dovaja hranilne snovi. Mnogokrat se zaradi pomladanskega oranja zapozni setev, ki pride potem le prevečkrat v suho pomladansko dobo. Za jara žita se pred zimo orje okrog 20 cm, za okopavine pa okrog 25 do 30 cm globoko. Premokre in vlažne njivske zemlje se tudi v jeseni ne orjejo.

Zakaj v shrambah gnije sadje? Vzroki gnitja so ali na sadju samem ali pa v shrambi. Sadje, ki je bilo pri obiranju in spravljanju kakorkoli poškodovano, začne gniti. Vbodi le sad z najmanjšo iglico in že zadostuje, da so vrata za bakterije odprta in gnitje se prične prej ali slej. Kaj šele s sadjem, ki se neusmiljeno trese in s koli stepava z drevesa ali naklada z lopato. Drugi vzrok gnitja je lahko v shrambi, če je ta topla in vlažna. Toplota in vlaga namreč pospešujeta razvoj gnilobnih bakterij. Zato so dobre le hladne in suhe shrambe. Nadalje je potrebno, da je shramba čista in snažna. Zato previdni sadjarji svoje shrambe pravočasno pobelijo in žveplajo, police za sadje pa s sodo pomijejo in presušijo. Končno je važno še nekaj: Sadje je v shrambi treba večkrat pregledati ter odstraniti vsak sad, ki je količikaj nagnit.

Svetle in zračne hleve! Naše domače živali potrebujejo za svoje uspevanje zrak in svetlobo. Nikdar ni preveč teh cenjenih dobrot v hlevskih prostorih. Kdor hoče koristiti sebi in živini, naj nadomesti mala okna z velikimi in jih obenem uredi tako, da bo zamogel prezračevati ves hlev. Dobro je tudi, če se napravijo v hlevu posebni prezračevalci. Zrak in svetloba sta važna enako, kakor dobra krma. Že v nekaj tednih je opaziti pri svetlih in zračnih hlevih, kako živina raje žre, lepše izgleda, mlečna živina bolje molze. Kdor tod varčuje in ostaja starokopiten, zapravlja premoženje!

Poravnajte naročnino!

Še je čas, da se prijavite za kongres!

Udeležba je omogočena vsakomur in vsak, moški in ženska, ima iste ugodnosti na železnici.

Pošljite nemudoma prijavo na naslov: »Edinost«, Ljubljana, Dalmatinova ulica 11, poštni predal 115.

Obenem pa nam nakažite takoj po ček. položnici po 120 Din za osebo kot četrtinsko vozino za posebni vlak od Zagreba v Beograd in obratno, na naš čekovni račun: »Edinost«, glasilo Jugoslovanske narodne stranke, Ljubljana, štev. čekovnega računa: 12.042.

Obrnite se po informacije na gornji naslov!

Iz družinskega kroga

KAJ ZNA MATI?

V »Koroškem Slovincu« bomo naslednji zanimivi dopis preprostega dekleta z dežele:

»Devet nas je z očetom in materjo vred. Živimo v mali hišici z nekaj zemljišča. Naš oče zasluži mesečno okrog 150 šilingov (okrog 1300 Din). Od tega gre na davke in druge dajatve, za obleko in podobno nad polovico. Ostalo preostane materi za gospodinjstvo. Tu je treba zdaj na vse strani štediti in hraniti. Samo tako je naši materi mogoče, da ne zabrede v dolgove. Vsak groš dvakrat obrne v roki, preden ga izda. V našem jedilniku pa je po materini skrbi vedno obilo izpremembe, tako da otroci vsak dan veselo sedamo za mizo in komaj čakamo, da je vse pripravljeno. Posebno smo pohlepni na svežo zelenjavo, ki jo v obilju pridelujemo na domačem vrtu, dasi ga je le večji kosček in je njegova zemlja revna in podnebje neugodno. Naša mati kupuje le najpotrebnejše. Česar nam lastni vrt ne da, temu se radevolje odpovedujemo. Poleti mati vkuha in vloži, od vsega, kar pridelujemo na vrtu, tako da imamo vso zimo zelenjavo. Naši obedi obstoje skozi vse leto v glavnem iz zelenjave, juhe in krompirja. Meso dobiva parkrat na teden le oče, kar se nam otrokom zdi razumljivo, ker smo na to že s početka vajeni. Kadar je dobra letina, nam domača njivica — samo dve imamo — daje dovolj krompirja. Na

drugi pa pridelamo rži za par zimskih mesecev, da v zimi ni treba nositi dvojnih izdatkov: za kurivo in kruh. Tako naša mati poravnava drugo z drugim in prihaja vsem potrebinam na kraj. Za denar, ki ga pozimi prihranimo na kruhu, kupi pomladi moko, da imamo spet domač kruh čez poletje. Na mesec porabimo 40 hlebkov in naš oče se vedno šali, da bi takoj prišli na boben, če bi kruh kupovali pri peku. Redimo po enega prašiča in eno kravo in imamo presno maslo in sir za dobrega pol leta. Kolače peče naša mati le ob velikih praznikih in tu in tam kako nedeljo, da nam otrokom napravi veselje. Za večerjo dobimo skodelico mleka in kruh, včasih s presnim maslom. Poleti nam včasih razdeli na večer po dve trdo kuhani jajci, kadar kokoši dobro nesejo. Tudi pri obleki je mati skrajno štedljiva. Drug za drugim podedujemo obleko, ki jo mati neprestano čisti in popravlja, da je čisto še v »tretjem rodu« dokaj lična in uporabna. To je, kar vem povedati o gospodinjstvu moje matere; vse je vedno v zvezi z dvema besedicama: varčnostjo in preprostostjo.

Ali ni čudodelka in umetnica taka mati in gospodinja? In koliko je sličnih še vzornjših v najpreprostejših in najubožnejših naših domovih? Blagodat rodu in stoletij nosijo in oblikujejo take matere v svojih rokah. Kdaj bomo to doumeli in — upoštevali?«

Po svetu in domovini

Sestanek male antante, ki se je vršil takoj po pogrebu Nj. Vel. kralja Aleksandra, je obravnaval važne zadeve, predvsem pa se je soglasno preciziralo stališče, ki ga zavzame mala antanta z ozirom na položaj, ki je nastal po marsejskem atentatu v evropski zunanji politiki. Sklepi so zelo resni in odločni, vendar upoštevajo do skrajnosti težnje po miru in so tako povsem v skladu s stremeljenji blagopokojnega našega vladarja.

Revolucijski poskus v Španiji je zahteval po ugotovitvi oblasti nad 2500 smrtnih žrtev.

Smrt nemškega vojskovodje. V Nemčiji je umrl bivši znani poveljnik nemške armade v svetovni vojni, generalni polkovnik Aleksander von Kluck.

Polet v stratosfero. Brat znane belgijskega profesorja in stratosferskega letalca Piccard in njegova žena sta pred dnevi v Ameriki poletela v stratosfero. Dosegla sta le višino 15.000 m.

VSE ZABAVE PREPOVEDANE DO 21. NOVEMBRA.

Od 26. t. m. pa do vštete 21. novembra t. l., to je za trajanje globoke žalosti, so dovoljene samo prireditve resnega ali prigodnega značaja, kakor gledališke in kinematografske predstave, koncerti, godba in druge prireditve, ki niso veselega značaja. Dovo-

ljeni so tudi sejmi, sestanki in slične prireditve, vendar ne sme biti godbe ne zabave ne pod milim nebom ne v zaprtih prostorih. V tem času ne bo dovoljeno nobeno javno veseljačenje, popevanje, godba, nobena druga zabava ne ples ne kakršnakoli druga prireditve ne zabava.

Nov maršal dvora. Dosedanji dvorni maršal, general g. Dimitrijevič, je bil postavljen na razpoloženje vojnemu ministru in je bil imenovan za novega maršala dvora upokojeni poslanik g. dr. Slavko Grujić.

Vsa večja mesta Jugoslavije, pa tudi nekatera manjša, so sklenila, da postavijo dostojne javne spomenike blagopokojnemu Viškemu kralju Aleksandru I. Uedinitelju.

Prijave za odmero zgradarine za davčno leto 1935. se morajo vložiti v času od 1. do 30. novembra t. l.

Razpredelnica nevarnosti. Minister za soc. pol. in nar. zdravje je na podlagi predlogov OUZD izdal naredbo o novi razpredelnici nevarnosti za zavarovanje v slučaju nesreč in o postopku pri izvrševanju poslov v razrede in odstotke nevarnosti. Razpredelnica velja od 1. jan. 1935 dalje ter nadomesti staro iz leta 1930.

Pravilnik o obrazcu potrdila za kmetovalce, ki uživajo zaščito. Kmetijski minister je sporazum-

no s pravosodnim ministrom in s trgovskim ministrom izdal na podlagi uredbe o zaščiti kmeta pravilnik o obrazcu potrdila, da je ta ali ona oseba kmetovalec. Po tem pravilniku bodo občinska oblastva izdajala potrdila na tem obrazcu samo onim kmetovalcem, ki so bili že za časa svoje zadolžitve kmetje. Obrazec potrdila vsebuje vse določbe, ki jih odreja uredba o zaščiti kmeta. Osebam, ki ne ustrezajo tem pogojem in niso kmetje v smislu uredbe, občinska oblast ne bo izdala potrdila, da niso kmetje, ter bo navedla razloge, zakaj ne.

Smrt uglednega šolnika. Na Breznici pri Žirovnici je umrl 22. t. m. okrajni šolski nadzornik g. Egidij Schifferer. N. v m. p.!

Samomor dijaka. V Mariboru se je iz strahu pred kaznijo zaradi težkega disciplinskega prestopka v gimnazijskem posloplju ustrelil 14letni četrtošolec Avgust Jelen. Umrl je kmalu po prevozu v bolnišnico.

Tragična smrt mlade žene. Pri železniškem prelazu v Rožni dolini pri Ljubljani je zašla po nesrečnem naključju pod kolesa vrhniškega vlaka 24letna postrežnica Ivanka Kvasova, ki jo je vlak na mestu raztrgal in usmrtil. Nesrečnica je čakala ob zaprtih zapornicah, da je odpeljal neki tovorni vlak v smeri proti Trstu mimo nje, takoj nato pa je hotela kljub spuščeni zapornici prekoračiti progo. V tem trenutku pa je privozil v nasprotni smeri izza odhajajočega vlaka proti Ljubljani vrhniški vlak, pod čigar kolesjem je našla mlada žena tako nesrečno smrt.

Zanimivosti

Rdeča armada. Ob izbruhu vojne bi sovjeti postavili na bojno polje 3 milijone pešcev, 100 tisoč konjenikov in 10.000 topov. Rezerve pa znašajo 18 milijonov vojaško izurjenih mož. Poleg teh milijonov razpolagajo sovjeti še s 70 oklopnimi vlaki, 400 tanki in 10 polki za vojno s kemičnimi plini. Rusija ima nadalje 5000 letal.

Težka nesreča v angleškem rudniku. Pred dnevi so se vneli plini v premogokopu pri mestu Wretham na Angleškem. V rovih je bilo do 500 rudarjev in le polovica se jih je mogla rešiti. Da se požar ne razširi še bolj, je oblast odredila, da se imajo zapreti dohodi v najbolj ogrožene rove. Nad 200 rudarjev je ostalo pod zemljo in so bili izgubljeni. Pretresljivi trenutki so bili, ko so žene in otroci s težkim srcem pričakovali prvih vesti o usodi svojih očetov in bratov. Vlada je odredila, da se ima vdovam in sirotam nuditi izdatna denarna pomoč in se je v te namene pobiralo po vsej državi.

Domisleki . . .

Vsak dan slabše se godi danes onim, ki čakajo na — boljše čase!

Esperanto sedanjih dni je — molčanje!

Najnovejša zgodovina: V Evropi razsaja — tridesetletna carinska vojna!

Edino in vse, kar ima človek, je življenje. In še to je največkrat — pasje!

Nič ni močnejšega od postave, ki se pa vendar najlažje prelomi!

Sreča je nekaj, kar se da pomnožiti, če jo delimo z drugimi!

Čudno! Naše narodno gospodarstvo je tudi precej olajšano, odkar visi na — nitki!